

LIETUVOS RESPUBLIKOS PSICHOLOGŲ PRAKTINĖS VEIKLOS ĮSTATYMAS

I SKIRSNIS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas reglamentuoja psichologų praktinės veiklos Lietuvos Respublikoje sąlygas, psichologo profesinės kvalifikacijos įgijimo sąlygas, psichologo teisės verstis praktine veikla įgijimo, įgyvendinimo ir praradimo sąlygas, psichologo pagrindines profesines teises, pareigas ir atsakomybę, Psichologų licencijavimo komisijos (toliau Komisijos) funkcijas ir veiklos ypatumus. Šiuo įstatymu siekiama užtikrinti kokybiškas psichologines paslaugas Lietuvos Respublikoje bei apsaugoti gyventojus nuo žalos, kuri galėtų būti padaryta dėl netinkamos praktinės veiklos, naudojant psichologo vardą.

2 straipsnis. Pagrindinės sąvokos

1. **Klientas** – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam teikiamos psichologinės paslaugos.
2. **Lietuvos psichologų licencijavimo komisija (toliau – Komisija)** – institucija, vykdanči psichologų praktinės veiklos licencijavimą.
3. **Psichologas** – asmuo, turintis psichologijos bakalauro ir magistro kvalifikacinį laipsnį arba psichologo kvalifikaciją, įgytą ne mažiau kaip penkerių metų vienpakopių nuoseklių universitetinių studijų metu.
4. **Psichologijos bakalauras** – asmuo turintis psichologijos bakalauro kvalifikacinį laipsnį įgytą universitetinių studijų metu.
5. **Psichologijos bakalauro praktinė veikla** – psichologijos bakalauro pagal įgytą profesinę kvalifikaciją vykdoma šviečiamoji ir prevencinė veikla.
6. **Psichologo praktinė veikla** – psichologo pagal įgytą profesinę kvalifikaciją atliekamas fizinių ir juridinių asmenų psichologinis įvertinimas, psichologinis konsultavimas, psichoterapija bei kita su psichologinės pagalbos teikimu susijusi veikla.
7. **Psichologų licencijų registras (toliau – Registras)** – registras, kuriame registruojami, kaupiami, saugomi, sisteminami duomenys apie licencijų psichologams išdavimą, jų galiojimo sustabdymą, galiojimo sustabdymo panaikinimą ir licencijos panaikinimą.
8. **Psichologo praktinės veiklos licencija (toliau – Licencija)** – dokumentas, suteikiantis psichologui teisę verstis savarankiška psichologo praktine veikla.
9. **Psichologo prižiūrima praktika** – asmens, norinčio įgyti licenciją, leidžiančią užsiimti psichologo praktine veikla, atliekama praktika, kuriai vadovauja praktikos vadovas, atskaitingas Komisijai.
10. **Psichologo prižiūrimos praktikos vadovas** – kvalifikuotas specialistas, kuris per pastaruosius penkerius metus turi bent trejų metų psichologo darbo patirtį.
11. **Šiurkštus psichologo profesinės veiklos pažeidimas** – psichologo veikla, kai dėl jo kaltės kliento gerovei buvo padaryta žala arba iškilo grėsmė tokiai žalai atsirasti, taip pat kai grubiai nesilaikoma Psichologų profesinės etikos kodekso.

II SKIRSNIS

LICENCIJAS IŠDUODANTI INSTITUCIJA IR JOS ĮGALIOJIMAI

3 Straipsnis. Psichologų licencijavimo komisija

1. Psichologų licencijavimo komisija prie LR Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Komisija) yra institucija, vykdanči psichologų praktinės veiklos licencijavimą bei su tuo susijusią veiklą.

2. Komisija veikia vadovaudamasi LR Sveikatos apsaugos ministro (toliau – Ministras) patvirtintomis psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėmis (toliau – Taisyklėmis) bei komisijos darbo nuostatais (toliau – Nuostatais). Komisija gali pasitelkti ir kitas institucijas ar ekspertus dokumentams, susijusiems su psichologų licencijavimu, nagrinėti ir vertinti.

3. Komisija priima ir registruoja paraiškas ir visus patvirtinamuosius dokumentus (toliau – dokumentai), susijusius su licencijos išdavimu, licencijos galiojimo sustabdymu ar panaikinimu, licencijos galiojimo sustabdymo ar panaikinimo anuliavimu, licencijos dublikato išdavimu, licencijos rekvizitų patikslinimu, formuoja ir saugo licencijavimo dokumentų bylas, tvarko duomenis, susijusius su licencijavimu.

4. Komisija, vadovaudamasi šiuo įstatymu ir psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėmis, atsižvelgusi į pasitelktų ekspertų vertinimus, priima sprendimus išduoti licenciją,

atsisakyti ją išduoti, jos galiojimą sustabdyti, panaikinti jos galiojimo sustabdymą ir panaikinti licencijos galiojimą, patikslinti licencijos rekvizitus, išduoti licencijos dublikatą.

5. Komisija tvirtina Psichologų profesinės etikos kodeksą.

6. Komisiją formuoja Sveikatos apsaugos ministras. Ją sudaro 11 narių, turinčių psichologo kvalifikaciją, iš kurių tris skiria Sveikatos apsaugos ministras savo iniciatyva, o kitus – po vieną parekomendavus Socialinės apsaugos ir darbo ministrui, Švietimo ministrui, Vilniaus universitetui, Vytauto Didžiojo universitetui, M. Romerio universitetui, Vilniaus pedagoginiam universitetui, Klaipėdos universitetui, Lietuvos psichologų sąjungai.

Komisijos pirmininką skiria Sveikatos apsaugos ministras, Komisijos posėdžio sekretorių – komisija.

7. Komisija, vadovaudamasi šiuo įstatymu, psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėmis bei Komisijos darbo nuostatais, nagrinėja, vertina ir teikia išvadą, ar pateikti Komisijai licencijavimo dokumentai atitinka psichologų praktinės veiklos kaip licencijuojamos veiklos, teisės aktų reikalavimus.

8. Komisijos išvada yra teisėta, jei posėdyje dalyvauja ne mažiau kaip šeši Komisijos nariai. Komisijos išvada priimama visų dalyvaujančių Komisijos narių balsų dauguma.

9. Komisijos išvados surašomos Komisijos posėdžio protokole. Komisijos posėdžius protokoluoja posėdžio sekretorius ir pateikia pasirašyti Komisijos pirmininkui.

10. Komisija pateikia licencijas pasirašyti Ministrui kartu su sprendimu ir Komisijos posėdžio protokolu.

11. Licencijas pasirašo Ministras, parašas tvirtinamas LR Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau – Ministerija) herbiniu antspaudu.

12. Ministro pasirašytos licencijos, sprendimai ir posėdžių protokolai įrašomi į licencijų registrą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo Ministro pasirašymo dienos

13. Komisijos sprendimai gali būti skundžiami per vieną mėnesį nuo atitinkamo sprendimo gavimo dienos įstatymų nustatyta tvarka.

III SKIRSNIS

TEISĖ VERSTIS PSICHOLOGO PRAKTINE VEIKLA

4 straipsnis. Teisė verstis psichologo praktine veikla

Verstis psichologo praktine veikla Lietuvos Respublikoje turi teisę psichologas, turintis šio įstatymo nustatyta tvarka išduotą galiojančią psichologo praktinės veiklos Licenciją.

5 straipsnis. Reikalavimai asmeniui, siekiančiam įgyti Licenciją

1. Asmuo, siekiantis įgyti Licenciją:

1)privalo turėti aukštojo mokslo diplomą, patvirtinantį psichologijos bakalauro ir magistro kvalifikacinį laipsnį arba psichologo kvalifikaciją, įgytą ne mažiau kaip penkerių metų vienpakopių nuoseklių universitetinių studijų metu;

2) turi būti atlikęs ne trumpesnę kaip 1 metų (ne mažiau 1500 val.) psichologo prižiūrimą praktiką.

3)raštu patvirtinti, kad laikysis Psichologų profesinės etikos kodekso.

2, 3 ir 4 dalių redakcija iki 2017 m. liepos 1 d.:

2. Asmuo, turintis psichologijos magistro išsilavinimą, bet kitos pakraipos bakalauro laipsnį, nuo šio įstatymo įsigaliojimo per 5 m. turi įgyti psichologijos bakalaurą, jei nori įgyti licenciją, suteikiančią teisę verstis psichologo praktine veikla. Tie patys reikalavimai taikomi ir asmeniui, kuris turėdamas bakalauro išsilavinimą ir dirbdamas psichologo darbą, neturi magistro išsilavinimo.

3. Asmens kaip psichologo turimas darbo stažas (daugiau nei vienerių metų per pastaruosius trejus metus) užskaitomas kaip psichologo prižiūrima praktika.

4. Asmeniui, turinčiam magistro išsilavinimą ir didesnę nei 1 metų per pastaruosius trejus metus psichologo darbo stažą, jeigu jis įstojęs į bakalauro studijas, išduodama laikinoji licencija. Pasibaigus 5 metų laikotarpiui ir neigijus bakalauro išsilavinimo, laikinoji licencija naikinama.

6 straipsnis. Dokumentų dėl psichologo praktinės veiklos licencijos išdavimo

pateikimas

Asmuo, siekiantis gauti Licenciją, turi pateikti Komisijai dokumentus, nurodytus Psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėse.

7 straipsnis. Psichologo praktinės veiklos licencijos išdavimo tvarka

1. Sprendimą dėl Licencijos išdavimo priima Komisija ne vėliau kaip per trisdešimt kalendorinių dienų nuo dokumentų, nurodytų Psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėse, pateikimo dienos.

2. Ministro pasirašyto sprendimo kopija ne vėliau kaip per dešimt darbo dienų nuo Ministro pasirašymo dienos paštu išsiunčiama pareiškėjui.

3. Sprendimas atsisakyti išduoti Licenciją turi būti pagrįstas.

4. Sprendimas atsisakyti išduoti Licenciją skundžiamas įstatymų nustatyta tvarka.

5. Licencija galioja nuo sprendimo išduoti Licenciją priėmimo dienos.

6. Licencija išduodama tuomet, kai sumokamas Komisijos nustatytas mokestis Licencijai išduoti.

8 straipsnis. Licencijos galiojimas

Licencija išduodama neterminuotam laikui.

9 straipsnis. Licencijos galiojimo sustabdymas

1. Licencijos galiojimas sustabdomas, jei:

1) komisija nustatė, kad psichologas padarė šiurkštų psichologo profesinės veiklos pažeidimą.

2) psichologas dėl sveikatos būklės negali atlikti profesinių pareigų.

3) psichologas nevykdė vienos iš šio Įstatymo 13 straipsnio 1 ar 2 punktuose nustatytų profesinių pareigų.

2. Licencijos galiojimas gali būti sustabdytas:

1) nagrinėjant Licencijos galiojimo panaikinimo klausimą;

2) jei psichologas nevykdė šio Įstatymo 13 straipsnio 3, 4, 5, 6 ar 7 punktuose nustatytų profesinių pareigų.

3. Sustabdžius Licencijos galiojimą, psichologui draudžiama verstis psichologo praktine veikla.

4. Licencijos galiojimo atnaujinamas Psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Licencijos galiojimo panaikinimo pagrindai

Licencijos galiojimas panaikinamas, jeigu:

1) psichologas pateikė klaidingus duomenis Licencijai gauti;

2) psichologas per vienerius metus neįvykdė Komisijos reikalavimų, kai licencijos galiojimas buvo sustabdytas šio Įstatymo 9 straipsnio pagrindu 1 dalies 1, 3 ir 4 punkto pagrindu;

3) įsiteisėjusiu teismo nuosprendžiu uždrausta verstis psichologo praktine veikla;

4) teismas pripažino psichologą neveiksniumi arba apribojo jo veiksnumą;

5) pačiam psichologui prašant, išskyrus atvejus, kai psichologas tiriamas dėl galimų profesinės veiklos pažeidimų;

6) psichologas miršta.

11 straipsnis. Licencijos išdavimo sąlygos psichologui, kuriam anksčiau buvo panaikintas licencijos galiojimas

Psichologas, kurio licencijos galiojimas buvo panaikintas remiantis šio Įstatymo 10 straipsniu, Psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklių nustatyta tvarka gali kreiptis dėl naujos licencijos išdavimo praėjus metams nuo Licencijos galiojimo panaikinimo.

IV SKIRSNIS

PSICHOLOGO PROFESINĖS TEISĖS, PAREIGOS IR ATSAKOMYBĖ.

PSICHOLOGO PROFESINĖS VEIKLOS KONTROLĖ

12 straipsnis. Psichologo profesinės teisės

1. Psichologas turi teisę:

- 1) verstis psichologo praktika šio Įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka;
- 2) atsisakyti teikti paslaugas, jeigu tai prieštarauja Psichologų profesinės etikos kodeksui;
2. Psichologas turi ir kitų teisių, numatytų kituose Lietuvos Respublikos teisės aktuose.

13 straipsnis. Psichologo profesinės pareigos

Psichologas privalo:

- 1) tobulinti savo profesinę kvalifikaciją psichologų Psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka;
- 2) psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėse nustatyta tvarka ne rečiau kaip kas 5 metus pranešti licencijas išduodančiai institucijai apie profesinės kvalifikacijos tobulinimą ir psichologo praktinę veiklą;
- 3) sąžiningai atlikti savo pareigas;
- 4) saugoti kliento konfidencialią informaciją ir jos neatskleisti tretiesiems asmenims. Psichologas turi teisę atskleisti informaciją profesiniais tikslais tik atvejais, kai klientas raštu patvirtina savo sutikimą perduoti konfidencialią informaciją, kai vykdydamas psichologo profesinę veiklą sužino apie realią grėsmę žmogaus gyvybei, kai sužino apie smurtą prieš nepilnametį asmenį. Psichologas negali būti šaukiamas kaip liudytojas ar teikti kokius nors paaiškinimus dėl aplinkybių, kurias jis sužinojo eidamas pareigas, išskyrus įstatymų numatytus atvejus;
- 5) teisės aktų nustatyta tvarka pranešti teisėsaugos bei kitoms įgaliotoms valstybės institucijoms apie klientus, kuriems žala galėjo būti padaryta nusikalstama veika;
- 6) laikytis psichologo profesinės etikos normų;
- 7) tvarkyti psichologo praktikos dokumentus teisės aktų nustatyta tvarka;
- 8) atlikti kitas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatytas pareigas.

V SKIRSNIS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

14 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

1. Šiame Įstatyme numatomas pereinamasis penkių metų trukmės nuo įstatymo įsigaliojimo datos laikotarpis, leidžiantis įgyti psichologo licenciją ir neatitinkant visų šiame įstatyme bei psichologų praktinės veiklos taisyklėse numatytų reikalavimų licencijai gauti.

2. Pereinamuoju laikotarpiu Komisijai pateikti dokumentai licencijai nagrinėjami vadovaujantis šio įstatymo ir psichologų praktinės veiklos licencijavimo taisyklėse, numatytais pereinamojo laikotarpio reikalavimais ir atsižvelgusi į pasitelktų ekspertų vertinimus, priima sprendimus išduoti licenciją, atsisakyti ją išduoti, jos galiojimą sustabdyti, panaikinti jos galiojimo sustabdymą ir panaikinti licencijos galiojimą

15 straipsnis. Įstatymo įsigaliojimas

1. Šis įstatymas, išskyrus III skirsnį, įsigalioja 2011 m. sausio 1 d.
2. Įstatymo III skirsnis įsigalioja 2012 m. sausio 1 d.